WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807, 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 113. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ЧЕРВНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 15, 1954. No. 113. VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР ПРИРІКАЄ ДОПОМОГУ ДЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ БАЛТІЙСЬКИХ КРАЇН

Ню Йорк, Н. Й. — Президент Айзенгавер заявив у своєму зверненні до трьох балтійських держав Литви, Латвії й Естонії, що ЗДА зроблять усе, що тільки зможуть для того, щоб ці три держави відзискали свою незалежність. Цю заяву склав президент з приводу відзначування 14-річної совєтської агресії в цих державах, яке відбулося в Ню Йорку в Тавн Голлі. „Ми рішені продовжувати робити все, що тільки можемо, заявив президент, щоб привернути в світі ті умови, серед яких ці країни відзискають і збережуть свою волю". Подібні заяви склали представники стейту, міста Ню Йорку і визначні політики ЗДА перед зборами, на яких представники трьох балтійських держав протестували проти совєтської агресії, яка перед чотирнадцяти роками знищила самостійність Литви, Латвії й Естонії. На цих зборах було коло 750 осіб — представників балтійських народів, які протестували також проти масових депортацій, якими Совєти послаблюють національні організми балтійських народів. Головним американським промовцем на цій протикомуністичній маніфестації був конґресмен Ґаррісон А. Вільямс. Він казав, що Совєтський Союз і далі веде політику народовбивства на терені балтійських держав, але він висловив надію, що договір Об'єднаних Націй про народовбивство буде добрим засобом до того, щоб стримати таку політику народовбивства. Збори однодушно прийняли резолюцію, яка закликає Об'єднані Нації почати слідство в справі народовбивства та в справі порушення Совєтами міжнародніх договорів. Резолюція домагається відкликання совєтських військ з Японії, Литви і Латвії. Губернатор Томас Дюї висловив надію, що жителі нюйоркського стейту вірять в те, що балтійські держави здобудуть свою волю від совєтської тиранії. На цих зборах відчитано подібні заяви сенаторів Лімена, Айвса і конґресмена Ф. Д. Рузвелта, мол.

Ведемеєр за зірвання дипломатичних зв'язків з комуністами

Вашингтон. — Генерал-ляйтенант Алберт С. Ведемеєр, що є тепер на емеритурі, виступаючи перед Сенатською Підкомісією Внутрішньої Безпеки, заявив, що ЗДА повинні зірвати дипломатичні зв'язки з країнами, які є під контролею комуністів, і припинити торгівлю з цими країнами. Він остерігав, що коли цього не зробити негайно, то може бути „запізно" стримати комуністичний гін до опанування світу. Вільний світ — сказав він — зможе протиставитися комуністам тільки тоді, коли його провідники „працюватимуть реалістично". „Яка-будь співпраця з комуністами неможлива!" — заявив генерал. — Ця сенатська підкомісія веде переслухання в справі пропозиції про зірвання дипломатичних зв'язків з комуністичними державами.

Два більйони долярів на департаменти праці і здоров'я

Вашингтон. — Палата Репрезентантів прийняла законопроєкт, згідно з яким на департаменти праці здоров'я, виховання і добродійности мають видати 1,930,378,761 дол. у фінансовому році, що починається 1 липня 1954 р. Ця сума на 5,093,500 дол. вища від тієї, що її запропонував президент Айзенгавер, і на 21,432,750 долярів вища від видатків, що їх запропонувала Конґресова Комісія Видатків. Цей закон іде тепер до Сенату. Збільшена сума видатків призначена на крайові інституції, які досліджують пістряка, умові, серцеві, очні та нервові недуги. З загальної суми 1,930,378761 доляра — призначено 298,714,000 на департамент праці і 1,658,913,-761 на департамент охорони здоров'я, виховання і добродійности.

12 південних стейтів проти скасування сеґреґації

Річмонд, Ва. — Представники 12 південних стейтів ЗДА вирішили не погоджуватися на скасування сеґреґації в публічних школах. На закритій для журналістів конференції були присутні губернатори з таких стейтів: Джорджія, Південна Каролайна, Північна Каролайна, Луїзіяна, Міссіссіпі, Алабама, Флорида, Західня Вірджінія і Вірджінія. Інші шість стейтів вислало на цю конференцію своїх представників, визначених губернаторами. Це є перший спільний крок південних стейтів проти рішення Найвищого Суду з 17 травня. Представники трьох стейтів, що лежать на кордоні півдня і Півночі — Західня Вірджінія, Мериленд і Кентоки заявили, що вони рішили скасувати окремі школи. Представники інших 12 стейтів заявили, що умовини в їхніх стейтах не дозволяють прийняти рішення Найвищого Суду про скасування сеґреґації.

В АМЕРИЦІ

● 20-річний Френк Фендт в Вест Ню Йорку, стейті Ню Джерзі, направляв на 6 поверсі ліфт. Несподівано ліфт зірвався і впав у пивницю. Кабіна ліфту розбилася, а Фендт встав і неушкоджений пішов сходами нагору.

● Медична сестра в шпиталі Вентура в Каліфорнії дістала в спадку по пацієнті Клімюелі Вотсонові 120,000 долярів. Хоч цей пацієнт був дуже непривітний, вона особливо піклувалася ним, знаючи, що він не тільки хворий, але й нещасливий.

● Податковий комісар Колеман Андрюс заявив, що податковий уряд досліджує, чи правильно сенатор Джозеф МекКарті платив податки від своїх заробітків. Слідство потриває ще коло двох місяців.

● Водна Служба Безпеки в Ню Йорку закликає мешканців під час купання в океані додержувати найголовніших правил: не занурювати компаніонів у воду, не плавати осібняком, не купатися з повним шлунком і уникати вирів.

● Найстарший син бувшого президента — Джеймс Рузвелт без суду порозумівся з своєю жінкою в справі аліментів. Після цього вони мають розвестися. Жінка обвинувачувала Рузвелта в зламанні подружньої вірности.

● Під час випробувань літак B-61 Матадор зі швидкістю, що перевищує швидкість звуку, долетів до визначеної цілі на Атлантику. Цей літак-торпеда може потрапити в ворога, віддаленого на сотки миль.

● 76-річний бувший демократичний віце-президент в уряді Трумана Олбен В. Барклі виступив, як формальний кандидат на здобуття свого попереднього сенаторського мандату.

ІМПОЗАНТНИЙ ЗДВИГ НАЦІОНАЛІСТІВ МЕТРОПОЛІЇ В БАВНД БРУК

НАЦІОНАЛІСТИ ОБОХ УГРУПУВАНЬ ВІДЗНАЧИЛИ 25-РІЧЧЯ ОУН, ПРОТЕСТУЮЧИ ПРОТИ ЗЛОВЖИВАННЯ МОСКВОЮ РОКОВИН ПЕРЕЯСЛАВСЬКОГО ДОГОВОРУ

Бавнд Брук, Н. Дж. — Минулої неділі, 13-го червня, тут в „Українському Селі" відбувся імпозантний здвиг націоналістів для відзначення 25-річчя Організації Українських Націоналістів та її боротьби за волю України і рівночасно для протесту проти зловживання червоною Москвою 300-річчя Переяславського договору для дальших імперіялістичних цілей. Здвиг був влаштований спільно двома націоналістичними угрупуваннями: — Організацією Державного Відродження України (ОДВУ) та Організацією Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) і спорідненими організаціями, зокрема молоді. Здвиг, в якому взяло участь біля 5,000 осіб, почався о год. 10-ій рано врочистою Службою Божою, а програма здвигу почалась біля год. 2-ої пополудні, при прекрасній весняній погоді. Програму, якою порядкували проф. Вожаківський з рамени ООЧСУ і п. Різник з рамени ОДВУ, почав вмарш на площу відділів обох організацій з прапорами. До маршу — як і опісля весь час пригравала духова оркестра з Джерзі Сити під диригентурою проф. Задорного. Під звуки американського і опісля українського національних гимнів піднесено американський і український прапори. — На трибуні засіла почесна президія, в якій були м. ін. і голова Українського Народного Союзу п. Д. Галичин, його новообраний заступник — адв. Михайло Пізнак, що репрезентував Український Конґресовий Комітет, головний касир УНСоюзу п. Р. Слободян, гол. ред. „Свободи" д-р Л. Мишуга, разом з представниками ООЧСУ і ОДВУ та громадянства. Політичну частину здвигу започаткував промовою п. Я. Гайвас, член Головної Управи ОДВУ, з'ясовуючи тяглість української визвольної боротьби та підкреслюючи важливість єдности в ній. Голова ООЧСУ — проф. І. Вовчук у своїй промові гостро натаврував виявлений тепер у святкуванні 300-річчя переяславського договору московський імперіялізм та його явних і скритих звеличників у вільному світі. Привітання для здвигу виголосили м. ін. Д. Галичин від Українського Народного Союзу, згадуючи найновіші атаки Москви на видані УНСоюзом англомовні книги про Україну стверджуючи, що український націоналістичний рух за останні 25 років несе головний тягар української визвольної боротьби; адв. М. Пізнак вітав від Українського Конґр. Комітету, а о. Василій Чеканюк від Православної парафії в Ню Йорку, на площі якої відбувався здвиг. Була теж низка інших привітів. — Письмові привіти наспіли з Державного Департаменту, державного підсекретаря, з бюра ген. Беделя Смита, що тепер очолює американську делеґацію на конференції в Женеві, від сенаторів Гендриксона з Ню Джерзі і Лімена з Ню Йорку, від п-ні Мести та від ряду конґресменів. Особисто склав привіт представник американської католицької молоді, заявляючи солідарність цієї молоді з українським визвольним рухом. — Коротку промову виголосив д-р Л. Мишуга, стверджуючи, що теперішнє 25-річчя є властиво 1000-річчям найкращих змагань і почувань українського народу, які 25 років тому оформились в ОУН, та порівнюючи ці змагання з такими ж американськими. На закінчення політичної частини програми схвалено відчитані головою сума п. Омельченком резолюції, в яких підкреслюється важливість оформлення українського націоналістичного руху 25 років тому та засуджується всі прояви московського імперіялізму. Цю частину програми закінчено гимном „Не пора", що його відспівали приявні в супроводі оркестри. Опісля відбулася дефіляда, в якій брали участь відділи ООЧСУ і ОДВУ, відділи організацій молоді, б. політв'язні, б. вояки УПА та інші.

В художній частині програми виступали: ансамбль бандуристів під проводом Ст. Ганушевського; рецитація членів Театральної Групи з Ню Йорку, сольоспів п. В. Пушкаренка; виступ ансамблю осередку СУМА з Ню Йорку під проводом Р. Степаняка та виступ І. Самокішина і театральної групи з Филаделфії під проводом В. Шашарівського. На закінчення здвигу відбулося під вільним небом гуляння, яке започаткував хореографічний гурток „Джерело" при ОДВУ з Ню Йорку під керівництвом Р. Петріни. В приватних розмовах, як і в офіціяльних промовах та привітах, підкреслювано зокрема факт спільного влаштування того здвигу двома націоналістичними угрупуваннями, в чому всі добачають початок консолідації націоналістичного руху, якого так дуже всі прагнуть і який може мати рішальне значення в дальшому розвитку української визвольної політики. Здвиг був приготований окремим спільним комітетом, з пп. Я. Гайвасом (ОДВУ) і проф. І. Вовчуком (ООЧСУ), як головами та пп. Яворською (ООЧСУ) і Різник (ОДВУ), як секретарями. Були теж комісії, яких очолювали на переміну члени ООЧСУ і ОДВУ.

„Нема незалежного світу праці в СССР"

Женева. — На міжнародній конференції праці в Женеві точилися довгі дискусії над питанням, чи можна допустити на цю конференцію представників робітництва і працедавців з СССР. Численні некомуністичні делеґати підкреслювали, що в комуністичних державах вільного світу праці, який складається з працедавців і робітників, немає, а є тільки державний капіталізм, який єдино й авторитарно нормує робітничі права й обов'язки. Відомо, що робітники в комуністичних державах не мають вільних професійних спілок, а профспілки є там підпорядкованими державі клітинами, які є функцією державного апарату. Крім того, робітники не мають жадних там професійних прав, тобто права вільного вибору, зміни праці і права страйку, як засобу боротьби за покращання умовин. У висліді палких дебат совєтських делеґатів прийнято, як представників працедавців, в ролі „заступників" членів конференції, без права голосу і без права займати на конференції керівні становища. Проти цієї резолюції голосували комуністи, а також численні не-комуністи, які взагалі не хотіли допустити комуністів на конференцію, між ними ЗДА, Англія і Франція. Все ж ця резолюція перейшла більшістю 109 голосами проти 68 при 21, що здержались. Представник ЗДА застерігся проти того, щоб до Міжнародної Конференції Праці вводили якусь посередню групу поміж працедавцями і робітниками, і заповів, що поставить в ЗДА внесок — не висилати на наступний конґрес делеґатів.

Америка була і є проти колоніялізму

З'єдинені Держави були першою колонією, яка визволилась з колоніяльного стану, виборовши собі зброєю державну самостійність — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес у своїй промові в Сієтл, у стейті Вашингтон, на конвенції Ротарі-Клюбів, про що вже повідомлялось у попередньому числі. В своїй промові Дж. Ф. Доллес найбільше місця присвятив з'ясуванню відношення ЗДА до проблеми колоніялізму. Він пригадав, що ЗДА з власної волі надали повну самостійність Кубі й Філіппінам і що в Порто-Ріко є повна автономія, а през. Айзенгавер заявив, що ЗДА готові в кожній хвилині признати цьому острову, якщо тільки захоче, повну суверенність. Проте в останніх роках комуністична пропаґанда намагається представити ЗДА, як імперіялістично-колоніяльну потугу. Головна причина цього в тому, що ЗДА втримують приятельські взаємини з Великою Британією, Францією та деякими іншими державами, які були, а частинно ще є, колоніяльними державами. Проте, від часу існування чартеру Об'єднаних Націй, колишні колоніяльні держави надали самостійність коло 600 мільйонам осіб, а ті, що атакують ЗДА, поширили деспотизм на поверх 600 мільйонів людей. „Ще ніколи раніше не була практикована так яскраво і нахабно велика брехня" — сказав державний секретар. Правда, існує ще колоніяльне зловживання і сповільнилось темпо визволювання колоніяльних народів. Але це сталося з вини комуністів, бо СССР включили націоналістичну пропаґанду серед колоніяльних народів, як засіб боротьби за осягнення влади. Доллес цитував теорію Сталіна про те, що спершу заступатися за народи, які мають самостійницькі аспірації, а потім опановувати їх і заводити в них власну диктатуру. Отже насправді російські комуністи є найбільшими колоніяльними імперіялістами. Найяскравіший доказ їхнього імперіялізму подає навчений на російських зразках китайський комунізм в Індо-Китаї. „Генеральний штаб світового пролетаріяту" — це ніщо інше, як центр безпардонного уярмлювання народів комуністичною диктатурою. Тому тепер в деяких випадках приспішення повного усамостійнення деяких народів довело б до ще гіршого для них стану. ЗДА ніколи не будуть боротися за колоніялізм, і тому однією з передумов ЗДА до південно-азійського колективного пакту безпеки було признання Францією повної самостійности В'єтнамові, Лясові і Камбоджі.

Комунізм в Азії можна перемогти тільки визвольною політикою — каже Ніксон

Віттієр, Каліфорнія. — Віце-президент Ричард М. Ніксон промовляв на закінченні шкільного року в Віттієр каледжі, в якому він 1934 року закінчив студії, і який тепер надав йому титул доктора прав „гоноріс кавза". Віце-президент заявив, що ЗДА, як провідник вільного світу, зможуть перемогти комунізм в Азії тільки тоді, коли визнають визвольну політику у відношенні до неуприлейованих азійських народів. Ніксон казав, що азійські народи бажають не тільки економічного поступу, але також і незалежности „від кожного чужого панування", рівного особистого, культурного, і релігійного трактування в порівнянні з іншими народами світу, а також миру і союзу з тим партнером, який переможе в цій війні двох ідеологій. Віце-президент заявив, що існує загроза не так комуністичної агресії, як комуністичної революції. Ніксон закликав, щоб ЗДА не легковажили цієї нової комуністичної агресії. Він казав, що „ЗДА зможуть перемогти тільки тоді, коли ми засвоїмо собі рішуче і невідкличе аспірації цих народів до господарського поступу, незалежности, миру і рівности".

ЗДА відмовились перевозити французькі війська літаками

Вашингтон. — З'єдинені Держави відмовились задовольнити просьбу Франції перевезти транспортовими літаками ще 3,000 вояків з Північної Африки до Індо-Китаю. Зате прихильно розглядається другу просьбу — перевезти літаками від 600 до 1,500 ранених, здебільша оборонців Дієнбієнфу з Індо-Китаю до Парижу. Відмовну відповідь ЗДА сформульовано у контрпропозиції — перевезти 3,000 вояків кораблями. На це французи заявили, що коли б мова йшла про морський транспорт, а не летунський, то Франція ужила б власних кораблів. Неофіційно американські військові й політичні кола пояснюють своє становище тим, що під теперішній час немає негайної потреби у військовому транспорті, як це було під час облоги Дієнбієнфу, і тому не варто витрачати величезні кошти на лет довкола Індії та просити цілий ряд урядів, щоб дозволили перелетіти над їх країнами.

14 азійських журналістів вивчають ЗДА

Ню Йорк, Н. Й. — Державний департамент запросив 14 часописних видавців із Філіппін, Маляїв, Індонезії, Сіяму і Цейльону на двотижневі студії в Колумбійському університеті, п'ятиденний побут у Вашингтоні та одномісячну подорож по цій країні. Американський Інститут Колумбійського університету вже відкрив семінар для цих журналістів, на якому мають бути порушувані проблеми ЗДА. 26 червня ці видавці виїдуть до Вашингтону, а при кінці липня з'їдуться в Сан Франсіско, де зроблять резюме своїх вражінь по цій країні, а після того від'їдуть до своїх країн. Американський Пресовий Інститут влаштував подібні семінарі для німецьких, австрійських, японських і ісляндських видавців, крім різних програм для американських журналістів.

Нема згоди серед магометанських держав

Анкара. — Туреччина і Пакістан проголосили бажання поширити їх союз також на інші держави Середнього Сходу і поглибити взаємну приязнь. Сталося це з нагоди виміни ратифікаційних грамот їхнього недавно підписаного договору політично-військової і культурної співпраці. Проте між тими двома державами нема ще одноґідности в таких питаннях, як відношення до Ізраїлю і до англо-єгипетського спору за Суез. Тоді, коли Пакістан цілком солідаризується з усіми арабськими державами супроти Ізраїлю і цілком підтримує Єгипет, Туреччина має дуже добрі зв'язки з Ізраїлем і з Англією. Сам Єгипет підписав договір приязни з Савді Арабією і ті обидві держави висловилися проти проєктованого бльоку на Близькому і Середньому Сході з протикомуністичним вістрям, воліючи „невтральність".

● Чеський комуністичний суд засудив на високі в'язничі кари двох католицьких священиків, а саме: о. Йосифа Крістофа — на 8 років і о. Йосифа Бляніка — на 9 років за „приналежність до тайної церковної організації.

НОВА КРИЗА УРЯДУ У ФРАНЦІЇ

УРЯД ЛЯНІЄЛЯ ДІСТАВ ВОТУМ НЕДОВІР'Я. — ПРЕЗИДЕНТ КОТІ ДОРУЧИВ ТВОРИТИ НОВИЙ УРЯД МЕНДЕСОВІ ФРАНСОВІ. — НА ЖЕНЕВСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ НЕМА АВТОРИТЕТНОГО ПРЕДСТАВНИКА ФРАНЦІЇ

Париж. — Після того, як у суботу, 12 ц. м., уряд прем'єра Ляніє́ля дістав вотум недовір'я від французького парляменту 306 голосами проти 293, президент Франції Коті доручив, створити новий уряд лідерові радикальної партії, Мендесові Франсові. Мендес Франс, із яким президент Коті мав двогодинну розмову, не дав ще своєї остаточної згоди, узалежнивши її від висліду своїх нарад із партіями і наміченими ним кандидатами на міністрів. Негайно після засідання парляменту, на якому повалено уряд Ляніє́ля, цей останній склав на руки президента Коті димісію цілого уряду. Після десиґнування Франса на нового прем'єра проголошено офіційне прийняття президентом Коті димісії Ляніє́ля.

Уряд Ляніє́ля перебував при владі рівно 351 днів, отже неповна один рік. Він був 19-им з черги французьким урядом впродовж останніх 10 років, отже від звільнення Франції з-під німецької окупації. Упадок уряду спричинило невдоволення однаково закордонною, як внутрішньою політикою уряду, при чому однак закордонні проблеми відіграли тут вирішну ролю: справа Індо-Китаю і питання західнього пакту Оборонної Спільноти. Де-Голісти, а також окремі члени кількох інших партій, зрештою анти-комуністи, голосували разом із комуністами і соціялістами, єдиними двома партіями, які вели „принципову" опозицію. Слабість опозиції у тому, що вона не всилі ані сформулювати ясно, чого властиво вона хоче, чи пак, що з її бажань, як напр. мир в Індо-Китаї, може бути практично здійснене, — не всилі теж скласти свого уряду. Ситуація страшенне ускладнена тим, що в Женеві ведеться ще міжнародна конференція для далеко-східних справ. Ляніє́ль заявив, що він не перейме відповідальности за переговори в Женеві в часі, коли буде творитися новий уряд. — так само є річчю дуже сумнівною, чи міністер закордонних справ уряду Ляніє́ля, Бідо, який негайно виїхав до Парижу, повернеться ще до Женеви. Існують, — як пишуть паризькі часописи, — три можливості розв'язати кризу: 1. президент міг не прийняти димісію уряду і зажадати затвердження свого рішення парляментом, що дало б було шансу врятувати Ляніє́ля при владі і безперервність влади, — 2. президент може старатися знайти такого нового кандидата, який швидко склав би новий уряд, і 3. президент може розв'язати парлямент і розписати нові вибори.

Десиґнований президентом новий кадидат на прем'єра, Пієр Мендес-Франс, є відомий з таких своїх поглядів: негайно закінчити війну в Індо-Китаї, але не капітуляцією; відмовитись від дальшої війни в Індо-Китаї разом із ЗДА; бути надалі в НАТО, але з „обмеженими тягарами", відповідно до фінансової спроможности Франції; відкинути пакт Оборонної Спільноти і протиставитися озброєнню Німеччини. У паризьких політичних колах не ворожать успіху місії Франса, тим паче, що йому не вдалося створити нового уряду в минулому році. Здогадуються, що президент Коті тільки тому доручив тому 47-літньому французькому політикові з-поміж опозиції творити уряд, щоб доказати, що опозиція не всилі заступити уряд Ляніє́ля ніякою іншою кращою владою.

Москва засудила двох „американських шпигунів"

Москва. — Двох совєтських громадян, Владіміра К. Ґалая і Юрія О. Крамшева, засуджено Верховним Судом СССР на кару по 25 років в'язниці за „шпигунство в користь ЗДА". Ґалай, мовляв, дезертирував з совєтської армії у Відні і там американці намовили його до шпигунської роботи, надавши йому призвище „Джонсон", — а Крамшев утік з Схід. Берліну до Західнього під призвищем „Васільев". Обидва ніби то перейшли американську „школу для шпигунів". — Їх буцім то перевезено до Норвеґії і відтіль перепачковано до Мурманська, де вони мали вести шпигунську роботу. Схоплені „признались" і за свою „співпрацю" з совєтськими слідчими дістали „тільки" по 25 років каторжних робіт, а не кару смерти, — пише московська „Правда".

В СВІТІ

● Д-р Конрад Аденауер, західньо-німецький канцлер, приїде восени цього року на коротку візиту до ЗДА, щоб особисто одержати почесний докторат в Колумбійському університеті в Ню Йорку. Аденауер приїде на особисте запрошення президента Колумбійського університету, д-ра Кірка.

● В місті Авейро в Портуґалії розкрито рідкий випадок „симуляції" в цілі викрутитись від військової служби. 27-літня дівчина зголосилась до шпиталю для негайної операці сліпої кишки, однак зараз же стверджено, що це була не дівчина, а мужчина. Батьки, що бажали собі доньки й боялися віддати сина до війська, змалку виховували його, як дівчину, одягали по-дівочому, посилали до дівочого хору і до праці, як дівчину. Після того, як „дівчину" обстригли і змінили одяг, — вийшов непоганий мужчина. Ґазети не пишуть подробиць, як вдалося цей обман вести впродовж 27 років.

● У Східній Німеччині комуністи починають продукувати власну „Кока-Колю". Вона буде називатись „Оляперля". В термінології комуністів — „Кока-коля" є символом американського „імперіялізму".

● СССР заплатив Фінляндії 5 мільйонів долярів, як заплату за отримані товари, і використовує цю нормальну в міжнародних торговельних взаєминах операцію для політичної пропаґанди в скандинавських країнах.

● 9 урядовців варшавського міністерства хліборобства „позичили" собі з державних фондів солідну суму грошей і пропили. Їх засуджено на високі кари в'язниці — пише польська комуністична „Трибуна Люду".

● Єлисавета II, в парадній червоно-синій уніформі королівської ґвардії, поруч із так само зодягненим чоловіком, князем Единбурґу, сидячи на коні прийняла дефіляду ґвардії на спеціяльній щорічній параді з нагоди роковин II народження. Цей традиційний звичай був встановлений 199 років тому. Юрби народу маніфестували на честь королеви.

Камаль-ель-Маляк, архітект-єгиптолог, який відкрив під землею „сонячний корабель смерти" фараона Хеопса, знайшов підтримку в особі могутнього прем'єра полковника Нассера, що взяв його в оборону проти завистливих урядовців з департаменту пам'яток старовини. Ці урядовці заборонили були Малякові щонебудь писати про своє відкриття.

● Комуністи у місті Каршелтон в Англії, невдоволені, що в місцевому карнавалі мала взяти участь також оркестра американських летунів з місцевої бази, написали лайливого листа до американського амбасадора Алдріха. Оркестрі й летунам негайно заборонено брати участь в карнавалі, але самі англійці так обурились на поведінку комуністів, що виключили їх з участи в забаві.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОПЕЛЮШКА

Не тільки в казці, але й в дійсному житті доводиться нам не раз зустрічати попелюшку, оту трудящу, вродливу, бідну дівчинку, що нею всі кути вимітають. Для неї навіть і там, де всього подостатком, завжди щось недостає. Такою попелюшкою в нашому американсько-українському житті була й є „Свобода". Доказом цього могла б бути теж і остання Конвенція УНСоюзу, яка не одно добре зробила, але про „Свободу" не подбала.

„Свободі" замало, щоб дістати признання за добру та ідейну працю. Що з того, коли вона не може переконати своїх читачів, чи їхніх представників, що заради загального добра та здійснювання наших ідеалів треба часопис поліпшити і побільшити і що на це треба фондів? Не великих фондів, бо тільки 10 центів більше на місяць від передплатника! Це ті 10 центів, яких „Свобода" домагалась минулої Конвенції, а яких їй обтяли. Не зважаючи на обтяту підмогу, „Свобода" за останніх чотири роки дала доказ доброї волі, бо підіймалась щораз вище навіть у своїх скромних фінансах та обмежених засобах. Делегати 23-ої Конвенції УНСоюзу знали про це зі звітів і розуміли трудноці „Свободи". Правду кажучи, вони самі були серцем за фінансову підтримку „Свободи", щоб таким чином дати їй змогу здійснити в найближчих чотирьох роках те, що вона пропонувала. Заважив одначе страх, що скаже членство, як приймуть по відділах „нову підвишку", себто 10 центів на місяць. Згадуючи про це, не винуємо за такий стан тільки Конвенцію і делегатів, але в першу черзі — наш загал.

Немає сумніву, що нам треба репрезентативного органу, який відбивав би нашу ідейність ,свідомість, наше культурництво. 61 рік ідейної праці „Свободи" — це свого роду гарантія, що вона може вив'язатись також і з тих важких обов'язків, які сьогодні припадають на український репрезентативний часопис, що появляється у країні, яка є у проводі вільного світу. До того, а це теж важливе, „Свобода" набрала за час свого 61-літнього існування багато досвіду, як і ,чим об'єднувати наш нарід на цій землі, щоб він тут вдержався якнайдовше як українська спільнота, що живо цікавиться долею народу, з якого вона вийшла.

Здавалося б, що ці речі такі прості й ясні, а одночасно й такі важливі, що для їх здійснення варто б посвятити багато. Але на ділі так не є.

Що ж в таких обставинах робити? Стояти на місці, зрікатись плянів дальшого поліпшення „Свободи"? Ні, цього не буде! В запропонованих 23-ій Конвенції УНСоюзу плянах було, щоб „в по можності найкоротшому часі приступити до видавання при „Свободі" відповідного журналу для дітвори". Це є для „Свободи" (а теж і для нас усіх!) справа першорядної ваги і вона мусить бути здійснена, так, як було пляноване перед Конвенцією. Будемо теж старатися здійснювати згодом й інші пляни, охоплені резолюціями та рекомендаціями останньої Конвенції, а які відносяться до окремих сторінок для молоді та її організацій ,періодичних і неперіодичних видань для молоді та дітвори ,як теж і щодо розбудови літературно-мистецького додатку „Свободи". На те все ми покищо не маємо фондів, але віримо, що їх таки дістанемо .Конвенція схвалила усі пляни „Свободи" з захопленням. Але знаючи, що не маємо на здійснювання тих плянів матеріяльних засобів, дала „Свободі" дозвіл „простягати руку" до читачів і громадянства, себто продовжувати практиковану перед попередньою конвенцією акцію добровільної доплати до передплати „Свободи" та постійних пожертв на пресовий і видавничий фонди. Отже, за якийсь час підемо знов „на жебри". Та краще „жебрати", ніж зрікатися дитячого журналу та дальшого поліпшування „Свободи".

З „Свободою" не є інакше, як з усією нашою культурною працею. Усі її бажають, а як вона де проявляється, то ще й живо критикують. Лише замало тих, що її піддержують не тільки морально, але й матеріяльно. Так є з письменством, мистецтвом, наукою і — пресою. Це найслабша сторінка нашого життя. Але ж без цієї сторінки немає взагалі життя, не тільки в культурному ,але й в політичному значенні.

НА ВОЛОСКУ

Кілька днів тому появилась в американських газетах вістка, потверджена одним сенатором, що президент Айзенгавер мав уже в половині квітня готове звернення до Конгресу в справі апробати на висилку війська до Індо - Китаю .Не сталося це, мовляв, через спротив Англії, а також внаслідок надто поважних сумнівів деяких дуже впливових американських діячів. Коли б не це, то ми вже шість тижнів були б уже у війні. Правда, широка американська публіка дивиться на Індо - Китай крізь призму Кореї, отже, так би мовити, обмеженої військової акції (президент Труман називав її навіть поліційною акцією). Вона коштувала американців кругло 30,000 убитими й понад 100,000 раненими, проте — як тепер Індо - Китай — не в'язалася в поняттях американського громадянина з безпосередньою небезпекою нової світової війни. Здається, така небезпека зросте на 99%, коли індо - китайська війна „зінтернаціоналізується". Нема такого оптиміста, який вірив би, що комуністичний Китай відразу ж не вмішається активно в цю війну, якщо на бойовиці появляться американські вояки. Найвищі американські військові авторитети ствердили, що, вступаючи у війну в Індо - Китаї не можна вступати частинно, з такою допомогою ,яка не гарантувала б перемоги ,а треба заангажуватись з такою силою, яка вдарила б вирішально не так по місцевих партизанах, як по їх організаторах, духових інспіраторах і доставцях — по червоному Китаєві. Іншими словами, треба — читали ми — зробити те, чого не зроблено, всупереч мудрим порадам генерала МекАртура, в корейській війні. Правда, не виключена можливість, що навіть і тоді Москва, постачаючи Китаєві літаки, зброю та штабовців, зберігатиме формальну „невтральність" .Проте Пейпінг і Москва зв'язані військово - політичним союзом, який зобов'язує кожне з них до автоматичної допомоги на випадок участи одної з сторін у війні. Можна теж сумніватись, щоб Москва не розуміла, що знищення комуністичного режиму в Китаї — це вступ до знищення його і в СССР .Іншими словами, ми не прочували, що вже у квітні могла була вибухнути третя світова війна.

Саме тому, що Вашингтон (Президент, Конгрес, Пентагон) здає собі справу, що активна участь ЗДА в індо-китайській війні загрожує автоматичним вибухом третьої світової війни — так трудно на неї рішитися. Часописи концерну Скрипса - Говарда відкрили рубець тайни ,які саме чинники переконали Президента стриматися з своїм зверненням. Офіційна американська верхівка поділена — мовляв — на три групи. До першої з них, яка поручає якнайшвидшу активну участь в індо - китайській кампанії з риском світової війни, належать шеф об'єднаних штабів, адмірал Радфорд і віце - президент Ніксон. Противниками цієї концепції є шеф генерального штабу армії, ген. Ридждвей, і секретар оборони Вилсон. Посереднє становище займає державний секретар Доллес. У Конгресі першу „воєнну" групу піддержує найпильніше лідер сенатської більшости сен. Новленд, що — мовляв — дає першенство справам Азії, над справами Европи, але правильно вбачає корінь всього міжнародного лиха в Москві. Чимала частина демократичних сенаторів і конгресменів піддержують потребу активної участи ЗДА в індо-китайському конфлікті, дарма що вони водночас раді використати цю справу для осінньої виборчої кампанії проти республиканців, пригадуючи виборцям, що республиканці називали корейську війну „війною Трумана" і виступали під стягом миру. Всі ж політичні та військові чинники погоджуються, що як перед власним громадянством, так і перед індо - китайськими масами та широкою світовою опінією треба мати „муровані" аргументи, чому ЗДА вступили у війну. Вони є такі:

Передусім треба, щоб три індо - китайські держави стали дійсно державами суверенними, з дійсним правом виступити з Французької Унії (а не так, як це є за совєтською конституцією у відношенні до „самостійних" республік СССР!) і щоб вони звернулися до ЗДА з просьбою прийти на поміч їхній загроженій самостійності. Але вони досі ще не мають такої самостійности і не зверталися до ЗДА з закликом про допомогу. Далі: треба, щоб також інші азійські держави взяли участь у військовій акції, спростовуючи цим закид комуністів про імперіялістичний характер американської інтервенції. Треба, врешті, щоб Об'єднані Нації визначною більшістю своїх членів погодилися на таку інтервенцію. Очевидно, було б найкраще, щоб у такій „об'єднаній акції" — за висловом державного секретаря Доллеса — взяла участь і Англія, але Президент заявив уже, що ЗДА — під певними передумовами — заангажувались би в Індо - Китаї і без Англії. Найважливішою з усіх тих передумов мусить бути наглядний доказ, що комуністи не хочуть замирення в Індо-Китаї. Щоб мати такий доказ, треба виждати кінця Женевської конференції.

Конференція триває вже сьомий тиждень. Нема вже, мабуть, такого наївного політика, який не переконався б в досвіді минулих шести тижнів, що комуністи ведуть ясну й прозору тактику: відтягти конференцію якмога довше, щоб у міжчасі здобувати: а) військові успіхи в Індо - Китаї і б) моральні успіхи, внаслідок нерішучости Заходу й власної пропаганди, зведеної з авторитетного будинку колишньої Ліги Націй в Женеві. Все ж, до безконечности не можна вести тактики „крок вперед і два назад", навіть, коли б таку тактику провадили найзручніші крутії. Доказом цього є те, що і англійський Іден загрозив уже большевикам, що, на випадок невдачі в Женеві, „Англія не буде мати вибору", і французький Бідо заявив обурено Молотову, який прославляв одного з авторів Мюнхенського пакту з 1938 р., Даладіє, — що він, Бідо, не погодиться на перетворення Женеви в другий Мюнхен, — і те, врешті, що у Вашингтоні таки відбулися вже восьмі наради керівних штабових військовиків п'яти держав. І якщо дійсно в останній хвилині комуністи, в страху перед третьою світовою війною, не поступляться в Женеві у таких істотних справах, щоб угода з ними не стала новим Мюнхеном, а могла назватись „почесним миром", то мусить прийти до зірвання переговорів. Читаємо, що приготування ЗДА до активного втручання в індо-китайський конфлікт пішли настільки вперед, що за 24 години після невдачі в Женеві одна американська дивізія (перша з черги) може вже опинитись на бойовищі.

Згаданий вгорі пресовий концерн, при всіх сумних завагах про розбіжність думок у державній верхівці, стверджує у висновку, що „поділена адміністрація поважно погоджується піти на військову інтервенцію в Індо - Китаї разом із французами, якщо раніше Франція не робить угоди з червоними".

Таким чином — війна висить на волоску. Той волосок міг розірватися вже у квітні. Але він існує далі. Щораз більше людей в Америці й широкому світі приходять до переконання, що чим скоріше він розірветься, тим менші будуть жертви і більші шанси на перемогу.

„ЛЕВ ЮДЕЇ, ВИБРАНЕЦЬ БОГА, КОРОЛЬ КОРОЛІВ"

Знав світ ще довші титули, але вони перейшли вже здебільша до історії. А цей, досить короткий, та за те претенсійний, носить ще сьогодні імператор Абесинії, Гайле Селясіє, який відвідує тепер ЗДА. З цього приводу, заговорила про нього та його країну світова преса. Ім'я цього монарха стало відомим в широкому світі ще в 1935 р., коли то Італія окупувала Абесинію, а імператор Гайле Селясіє виїхав, як вигнанець, до Лондону. На чужині був він твердим та завзятим оборонцем свого народу, і як перший пануючий, приїздив 1936 р. до Женеви і тут перед Союзом Народів, виголошує гострий протест проти поневолення своєї батьківщини. І його виступ викликав був помітні симпатії для цієї християнської країни в Африці. Щойно після звільнення Абесинії в 1940 р. Гайле Селясіє, який вернувся на свій імператорський трон, присвятив усі свої сили для піднесення та модернізації країни.

Абесинія — це гориста країна, вдвоє більша за Францію, з коло 10 мільйонів населення, 20 мільйонами рогатого скоту, 35 млн. овець та не обрахованого ще статистично числа мух та бліх. Зовсім зрозуміле, що за такий короткий час не можна змінити обличчя та життя країни. Але цей поступ іде великими кроками вперед, вказує на це у першу чергу столиця країни, Аддіс Абеба. Вона має модерне летовище та наймодернішу летунську лінію, а приїжджі чужинці заявляють одноэгідно, що митні та пашпортові формальності є дуже ліберальні.

Аддіс Абеба за урядовим заподанням має 400,000 населення, чужинці подають його на 200,000, супроти цього погодимся на 300,000. Саме місто розлоге, з просторими городами та садами. Головні вулиці асфальтовані, по них їздять щодня 7,000 авт, але рівночасно проходжуються коні, вівці, кози та віслюки. Мешканці носять напівевропейську одежу. А ще в 1920 р. не було в цьому місті ні одного авта, і тільки зрідка переїздила якась підвода. Крамниці не були кращі за ті, які були тому понад пів століття в галицьких селах.

Абесинія, як вже зазначено, християнська країна, прийняла віру ще в 4-му столітті. Через іслям була і є вона відтята від західнього християнського світу. Офіційно, називається ця країна Етіопією — прастарою назвою, яка зустрічається ще в Старому Завіті. Ще сьогодні живе там понад мільйон поган, зокрема в гористих недоступних околицях. Третину населення творять мусульмани. Тісніший контакт з цивілізованим світом нав'язав вже в 1900 р. імператор Менелік II, батько Гайле Селясіє. Він запросив до Абесинії закордонних дорадників і дозволив французам вибудувати залізницю з Дібути до Аддіс Абеби. Імператор вважає, що країна виводить свій рід з лінії біблійного Соломона.

Гайле Селясіє, який має сьогодні 63 роки, навчався у французьких школах, знає також англійську мову. Уже змалку цікавився культурою Заходу. Він був першим володарем цієї країни, який в 1924 р. виїхав до Европи в наукових цілях. Повних 20 років був регентом, а щойно 1930 р. був коронований на імператора. Як регент, не мав він ніякої абсолютної влади, а його спроби реформ гальмували високі духові круги та старомодні генерали. Але він провадив свої пляни поміркованю та розважно, і це саме було причиною його успіху.

Абесинці — нарід побожний, витривалий та войовничий. Має давню державну традицію, бо етіопська держава існує вже понад 2,000 років. Але, не зважаючи на це, він не витворив якоїсь високої культури, як, наприклад, Єгипет. Торгівля була віддана в руках арабів, греків, індійців і вірмен. Повертаючись до особи Гайле Селясіє, треба згадати, що його головним завданням було і є піднесення шкільництва, яке фінансував він часто своїми власними засобами. Коли Абесинія звільнилася з-під італійської окупації, то в Аддіс Абебі не було ні одної високої школи. Сьогодні стоїть шкільництво вже на належному ступні. Але цей поступ був можливий тільки завдяки чужим учительським силам. В деяких школах половина вчителів — це чужинці. В столиці живе коло 10,000 чужинців, а це, як уже згадано, вчителі, лікарі, інженери та військові фахівці. Уряд дбає, щоб край не підпав під впливи якоїсь сторонньої держави. І тому в цивільному летунстві дорадниками є американці, у військовому — шведи, в поліції — шведи і англійці, в армії служить немало англійців та американців, а також бачимо чужинців у всіх міністерствах. Між чужинцями видне місце займають італійці, хоч це недавно вони були окупантами. Цю толерантність супроти недавнього ворога треба завдячувати Гайле Селясіє, що після повороту на батьківщину видав проклямацію до народу, в якій було сказано: „Не відплачуйте італійцям за їх злочин. Обходіться з ними чемно та по-людськи".

Імператор є побожним християнином і тому лежить йому на серці реформа Церкви. Він заснував високу теологічну академію, яка має багато студентів. Крім цього, він присвячує велику увагу питанню народної гігієни. За його старанням постало багато лікарень, внаслідок чого здоровний стан населення значно покращав.

Ця африканська країна є членом Об'єднаних Націй, а її військо, яке вона вислала була на Корею, належали до найкращих. Вільний світ вважає її за опору проти комунізму. Її теперішній монарх вийде в історію Абесинії, як один з найрозумніших та найкращих опікунів свого народу.

Н.

І. Світ

КИТАЙ ЧИ ХІНИ?

В українській пресі останніх років „постійно вживають назву „Китай" замість „Хіни". Словник Голоскевича, прийнятий в українській науці та літературі, подає ці обидві назви, зазначаючи при слові „Китай" що є воно звичайно вживане. Нам доводилося не раз у розмовах та дискусіях обстоювати першу назву „Хіни", бо вона більше відповідає, сказати б, історичній „правді". Назва „Китай", прийнята москалями, фактично є перекрученням іншого означення цієї старовинної країни, взята з середньовічних часів.

Українська Академія Наук, за часів її розвитку, в серії термінологічних словників, — яких видано понад 25, вводила знову в життя призабуті українські терміни та назви й очищала українську мову від москалізмів. Надзвичайно цікаві з цього погляду були передмови до деяких словників, зокрема словника юридичних термінів. Як відомо, від 1930, р. а може трохи раніше почався процес нового обмосковлення української мови, який переводить совєтська адміністрація досьогодні, щоб затерти різниці між українською та московською мовами.

Часто вживані назви чужинецьких країв та народів не можуть бути ігноровані.

Як же самі хінці називають себе та свою країну? В кожній европейській мові немає цієї правдивої назви, а хінці не вживають на означення своєї країни та себе европейських назв. Від деяких часів їхню країну називали по-різному, залежно від того, якої національности був мандрівник чи автор, що описали цю країну. Знані мандрівники Пляно Карпіні та Рубрукіс і їх попередники називали Хіни — Катей. Мусульманський мандрівник початку XIII ст. Ібн Батута вживає постійно назви Сін для південної частини Хін й для північної — Кгітаї, монгольського походження. Назва Катей, яку вживали Карпіні та ін. є також монгольського походження, бо европейські мандрівники фактично побували тільки у Монголії і Хін не бачили.

Назва Батути — Сін є частинно хінського походження. Її вживали широко в Індії, Персії та взагалі в азійських краях і зустрічається вона вже в III ст. перед Р. Х. А пізніше, часом вживали також назву Чінс. Ця остання назва походить від назви династії „Ч'н" або „Ц'н", яка володіла Хінами за тих часів. Але в самих Хінах ця назва не була відома.

За часів династії Мінгів — (618-907) чужинці часто вживали назви „Тамен", що означає особу або нарід „Великого Мінга", підданого династії Мінгів. Говорили також тоді про хінця як про Тамджін, що означає людина — джін — там. Рівночасно в Европі за середньовіччя була поширена, поруч Катей, назва Серес, або з-латинська Серіка, як назва країни, звідки приходив шовк до греко-римського світу. Цю останню назву вживали португальські мандрівники, як Мартін да Рада та Перейра й Гаспар да Круз в середині XVI ст. Зокрема, перший дав дуже цінні описи Хін. Марко Польо вживає назву Катей.

Мартін да Рада вказує, що самі хінці не знають цих назв. Він також згадує назву Індо-Хіни, що їх тоді у більшості називали Кохін-Хіни, від японської назви Коочі та хінських слів Чяо-чі, що має означати „країна біля Хін".

Самі ж хінці називають свою країну „Чун-го, а себе дзун-го-чен, що в перекладі означає — „серединна країна" та „людина з серединної країни". Офіційна сучасна назва „Чунг-гуо мін куо" в перекладі означає приблизно — „серединна - республіка" — назва, яку вживається в національних Хінах. Червоні вживають назву — „Чунг-гуа джен мін кунг го куо". На означення мешканця Хін вживається також „Чунго Джен", те саме, що Дзун-го-чен.

Тут ми подали назви, як вони звучать у їх мові офіційній, мандаринській. Бо хоч всі хінці вживають письма однакового характеру, але читається воно по-різному, залежно від того в якій частині Хін люди живуть. Хіни мають основних чотири мови і яких 9 діялектів тільки на південному узбережжі. Також є величезна різниця між мовами північних та центральних Хін.

В англійській мові вживається назва Чайна, у французькій Шін, в німецькій та італійській Хіни та ін. Більшість слов'янських народів вживають назву Хіни і тільки москалі кажуть Китай. Нам, українцям, очевидно, ліпше вживати загальноприйнятої в европейських народів назви — Хіни, хінець, хінський.

Наскільки москалі перекручують чужі назви, можна хіба бачити з того, що назву гір у Прибайкальщині, монгольського походження — „Яблена Доба" перекрутили вони на „Яблонеі гори". Монгольська назва цього гірського пасма означає: гори, вкриті круглияками, бо їх є там ду-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Дарія Ярославська

НА ШПИЛЬ

(Із збірки: „Промінь чужого життя")

(1)

Чи думав хто коли про Доду, дівчину, що як і тисяча інших людей приїхала з Европи, щоб за океаном будувати нове життя?

О, напевно молоді мужчини думали про неї, одні вважали, що вона цікава, інші, що нудна. Можливо, що й молоді дівчата, чи літні жінки спинили на ній свою увагу і сказали про неї щось добре, чи зле. Але хто думав про Доду - малярку, що вперше дала свої образи на виставку і напружено причаїлася ,чекаючи на вислід жюрі? Хто думав про неї, коли вона сховала своє „Я" за видумане прізвище? Хто взагалі знає ,що вона заробляє гроші працюючи в фабриці вати, але в тишині своєї робітні малює і мріє дати своїй Батьківщині скромний дарунок: ім'я малярки світової слави?

Їй не цікаво ,щоб про неї щонебудь писали, щоб знали, що вона любить, а чого ні, що її хвилює ,а що дратує, де вона була і що бачила, але вона змагає до того, щоб її образи здобули увагу цілого культурного світу.

Чи знав хто, як вона пережила те, що жюрі не признало їй ні нагороди ,ні навіть вирізнення, і чому стільки писалося про її образ „Мати", коли вона зробила виставку тільки своїх образів? Хто взагалі знає, як дійшло до тої виставки і до того образу.

Ні, про це ніхто не думає і не знає ,бо нікому не цікаво заглиблюватися в її переживання, чи думати про те, як вона лучить працю робітниці у фабриці з високим змаганням малярки. У кожного свої турботи і свої справи. Про її переживання не знають нічого навіть двоє людей, що спричинили те все. Її життя нічим незамітне, щоб стягати увагу людей. Її дні подібні один до одного, немов горошки ,але зустрічі, розмови ,власні міркування створюють нашарування в її душі, щось ніби верстви землі і вони хвилюють і родять нові думки.

Її скромне, мале мешкання повне тишини. Для сторонніх людей, воно немиле своєю пусткою .Але для неї воно принадне і веселе, ніби там повно розсміяних гостей, що провадять цікаві розмови. Воно заповнене її думками, її мріями, постатями, що їх вона творить. З кожним образом злучене пережиття, враження ,надії.

Людська душа, немов книжка на полиці. Можна познайомитися з її змістом, але переживання автора ніколи не будуть тотожні з враженням читача. Але хіба це може відштовхнути від читання? Хіба це може стримати письменника від писання, від заглиблювання у тайни людської душі, дарма, що щось може виховзнутися з його уваги, або сприйметься трохи відмінно?

Години, які Дода проводить в своїй робітні, неподібні нічим до тих, що їх вона переживає у фабриці, як не подібний рівник до бігуна. Проте невидний ланцюжок почуття зачіпає звено за звеном ці години малярки за години робітниці і лучить їх в одне.

Хіба не цікаво взяти дальековид і наблизити до себе образ, дарма, що в ньому пропаде цілість, а буде тільки деталь?

Години малярки

З праці Дода приносить додому палке бажання малювати і велику втому. Їсть вона в час обідньої перерви, щоб не витрачати надаремне дорогого часу і радісно біжить до своєї робітні. Нарешті вона знову в своєму царстві, там де були її думки впродовж цілого дня праці! Може знову бути малляркою, Додою. Вже в тому імені є батьківщина, є тато і мама, все, що стратила.

— Маю тільки п'ять годин для себе! — стверджує вона. В цьому є жаль і страх. Що можна зробити за п'ять годин? Спершу розглядається навколо, щоб наситити очі своїм світом. У ясному, з трьох сторін осоненому просторі, немилосерно пахне фарбою. Це для неї знайомий, рідний, милий запах. Приглядається до викінчених образів, що стоять рядочком на підлозі вздовж одної стіни і всміхається задоволено. Завжди бачить їх новими, знайде якийсь деталь, що або захопить ,або розчарує її. Потім підходить до столика з фарбами і роздумує, до чого береться до роботи. На полотні появляються зелені, жовті, білі, чи червоні плями, що формуються в дерева, квіти, доми і дороги, як тільки вона від них віддалиться. Сонце, що ховається вже за високі дахи міста, золотить все і оживлює.

Але це не триває довго. Притовчена на короткий час втома, відігнана радістю ,що вже нарешті вона в своєму світі, оживає знову, тиснеться до очей, тягарем кладеться на голову. Повіки стають тяжкі, хочеться заплющити очі й так залишити їх хоч на кілька хвилин. Спати — формується це нарешті в бажання. Спати! — лякається Дода — і пильно береться знову до праці .Кілька хвилин накладає фарбу і дурить себе, що зможе це робити ще цілі години. Відходить від образу і підходить ближче, перевіряє, справляє. Але вже за кілька хвилин все намальоване здається їй бездушним накопиченням кольорів, без іскорки творчого надхнення. Сідає на крісло, хоч її непереможно сильно тягне до лежанки, що стоїть в куті, і пильно вважає, що не похилитися втомлено. Нема вже сонячного світла — стверджує, ніби це може оправдати її безділля. Встає і світить неонове світло і вже рівняє, щоб створити підміну денного світла. Кольори на образах оживають, але втома від того не меншає. Сонність змінюється, проте вона ще набирає на пензель фарби і несе на образ.

За вікнами чути шум авт, зараз на сусідньому перехресті вони зупиняються, а потім загудивши голосніше, рушають далі. Вітер, що несе від океану вологість, товче тепер віконними рамами. Це трохи дратує, але втома таки не зникає. Дода починає ходити по кімнаті, переглядає твори майстрів різного віку і напрямку, що стоять на поличках, чекає від них припливу нових думок і в той же сам час відчуває виразно, як хвилина за хвилиною втікає від неї. За кілька годин прийде ніч, а за нею новий день праці. Треба вхопити це те, що може належати до неї. Чекає надхнення, немов рільник дощу в час посухи, але втома відігнала його цілком. Непотрібно виринають обличчя, що їх вона бачить впродовж цілого дня праці, нагадуються якісь слова, якісь хвилини, але творчі думки німа, а втома зростає. Бачить стару робітницю Лингу, бачить прихильну собі веселу Ену і що Маргіту, що працює на другій зміні, від якої нього слова не вчуєш — тільки про її сина. Ах, Ісусе, — думає Дода — вони ж за цілий день не скажуть нічого такого, щоб варто було згадати! Чого ж я ще тепер мушу про те думати?!

Повертається до свого образу і дивиться на нього, але думки кудись відпливають і зникають. У серці крутиться свердлик. Так чекала цілий день на цю хвилину, так раділа, що нарешті повертається все знову до свого світу, а тепер вже тут, але тепер для неї зусиллям навіть дивитися, і не відчуває нічого крім втоми. Творчі думки зникли, їх нема, розвіялися, випарували від довгих годин чекання.

Бере знову пензель до рук і намагається ще малювати, але зараз же знеможено підпадає. Кладеться на лежанці і відразу відчуває, як западається у щось глибоке, м'яке і затишне. Це розпружує нерви і дає спокій. Хочеться відпочинку для рук, для думок, для нервів і очей і він приходить тепер цілющим і благословенним.

ПЕРША УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ОЛІМПІЯДА

Підготова Комітету Спортових Ігрищ до змагань української молоді в 1955 р. викликала живу реакцію учасників Першої Українсько-Американської Олімпіяди, що відбулася у Филаделфії, 5-6-7 вересня 1936 р. Їхні відгуки у пресі та спомини про це величаве Свято Молоді, як також спомини про подібні змагання з 1935 р., кидають ясне світло на живе заінтересування спортом. Були це заразом дні великого підйому та радощів; з усіх закутин краю — а то й Канади — з'їхалась до Филаделфії українська молодь і поміряла свої сили у власному колі.

Організатори цього величавого свята Молоді — Українська Ліґа Молоді Пн. Америки та Об'єднання Українських Організацій Молоді у Филаделфії — як також і голова Олімпійського Комітету, В. Наконечний зі своїм штабом — надали святові імпозантний вигляд, а в програму змагань включили легкоатлетику, плавання, бейзбол, відбиванку та танки.

Варто пригадати нашим спортовцям осяги, що їх добули учасники цієї І. Олімпіяди; будуть це заразом і перші рекорди Ігрищ, а перед учасниками змагань у 1955 р. стає тепер завдання: дорівняти їм або перевищити.

Якіж осяги добули наші перші „Олімпійці" у 1936 р.?

Жінки.

Серед жінок визначилася Анна Лебо, з Филаделфії, що здобула перше місце в бігу 75 ярдів в часі 9,8 с., у скоці в височінь 4 ф. 7 ін., мет м'ячем — 72 ф. 4 ін.; вона й багато причинилася до перемоги Филаделфії у гінцях 4Х110 ц.

У жіночій відбиванці зустрінулися у фіналі дружини филаделфійського АК, що перемогли дружину св. Йосафата з Френкфорду 14:2.

Хлопці.

У змаганнях хлопців (до літ 16) визначилася дружина св. Йосафата з Френкфорду, члени якої добули такі перемоги: 75 ярд. — Петро Федорів; гінці 880 ярд. — 2:01,8; скок ввисочінь — В. Снайдер 4 ф.; скок у довжінь з місця — В. Снайдер 8 ф. 2 ін.

Чоловічі змагання

були націховані гострою боротьбою усіх учасників.

Біг 100 я. — переміг М. Куба, Палментон, 10,8 с.; 220 я. — Ф. Печалюк, Торонто, 25,0 с.; $\frac{1}{2}$ милі — І. Рубан, Дітройт, 2:09; миля — М. Ковальчук, Филаделфія, 4:54; 4Х440 я. - 1. Дітройт 3:48; - 2. Бруклин, 3. Торонто, 4. Френкфорд; скок у височінь — В. Турчин, Бруклин, 5 ф. 6 ін.; скок у довжінь — М. Куба 19 ф. $2\frac{1}{4}$ ін.; скок жердкою — І. Деркач, Палмертон, 10 ф., мет диском — І. Фабіян, Палмертон, 105 ф. 6 ін.; стус кулі 12 фунт. — І. Фабіян, 48 ф. $7\frac{3}{4}$ ін.

Плавання.

На цій І Олімпіяді відбулися також і плавацькі змагання, що закінчилися перемогою Филаделфії — 35 точок, перед Нюарком 22 т. і Елизабет 18 точок; 50 ярд. вільний стиль переміг Фурас Г., Елизабет, 28,3 с.; 100 я. — клясичний ст.: Байтала І., Елизабет, 1:24,3 с.; 100 я. — горілиць: В. Буката, Филаделфія, 1:23,4 с.; гінці 220 у, вільний ст., Филаделфія, 2:02,5; гінці 150 у, мішаний — Филаделфія, 1:38,2; у скоках — переміг Байтала І., Елизабет, добуваючи 44.40 точок.

У бейзбольному турнірі — по розгривках — першуном став Трентон, що переміг дружину; Честер 2:0. Крім них брали участь дружини Филаделфії, Вілмінґтону, Ансонії:

Загальний вислід

цієї Олімпіяди і нагорода „Свободи" — припали в легко - атлетиці Українському Кат. Клюбові „Сокіл", Палмертон — 37 точок; 2. Місце заняв Дітройт 30 т., що прибув на Олімпіяду невеличким гуртом і добув таке почесне місце. 3. Українці Софтбол Ліґи з Торонта 15 т. — а 4 м. Бруклин 10 т.

Понад 130 змагунок і змагунів, з 15 різних осередків і доволі гарні висліди та величаві рямки Олімпіяди були великим додатнім явищем цих Ігрищ.

Ми певні, що й у наступній, вже другій „Олімпіяді" 1955 р. у Ню Йорку стане на старті не менш поважне число змагунів і клюбів, а то може й більше.

Перед нашими змагунами стоїть питання на цілу розтіж: Вдасться їм побити ці рекорди? Чи може застидано схиляють голови перед першими „Олімпійцями" й їхніми осягами.

Неменш настирливе питання насувається: хто переможе — чи ці спортовці, що мали змогу перейти европейську школу, чи може переможуть спортовці американської школи? Одне слово: змагання Америка — Европа... на стадіоні Ню Йорку у 1955 р.

Е. Жарський.

ПЕРЕБІГ ПЕРШОГО ІДЕОЛОГІЧНОГО З'ЇЗДУ ОДУМ

В днях 29 і 30 травня 1954 року в Нюарку відбувся І-ший Ідеологічний З'їзд ОДУМ. Учасники З'їзду репрезентували філії ОДУМ з Ню Йорку, Филаделфії, Клівленду, Нюарку, Сиракюз, Бостону, Трентону і Пасейку. На залі нарад були присутні численні гості.

З'їзд відкрив Ігор Лисий, голова ГУ ОДУМ в ЗДА, з'ясувавши в коротких словах завдання останнього, а саме:

а) Звернути зацікавлення української молоді об'єднаної в рядах ОДУМ в площину духовости.

б) Зробити перегляд розвитку укр. духовости, виявленої в ідеологічних напрямках в минулому.

г) На базі минулого спроектувати наше сьогодні і завтра.

З'їзд обрав президію і секретаріят в складі: Ігор Лисий, голова; Микола Могила і Василь Понамаренко, заступники, Іван Воскобійник, Павло Лимаренко, Анна Затовська і Ніна Ганін, секретаріят.

До Президії поступили привітання від ЦК УРДП, Президії ГУ УАНДС, ГУ СУНД, усно вітали З'їзд представник УКК, представник Студентських Товариств та інші.

Першу доповідь на тему: „Розвиток укр. політично-ідеологічних концепцій на східній Україні" виголосив Юрій Дивнич. В блискучо проведеній аналізі нашого минулого прелеґент окреслив 5 основних ідеологічних течій, від культурників Костомарова і Куліша почавши і на Хвильовому скінчивши. В своїй доповіді прелеґент дав ясну дефініцію прогресивістів-революціонерів і консерватистів, стверджуючи необхідність обох в гармонійному суспільстві, так як здобутки революціонерів закріплюються консерватистами. Спеціяльну увагу автор приділив ідеології В. Липинського і його творові „Листи до братів хліборобів". В другій частині доповіді прелеґент закликав молодь до науки і вироблення особистої і суспільної культури.

Співдоповідь на тему: „Якою ми хочемо бачити укр. молодь" виголосив Шаєнко, член ОДУМ з Дітройту. Доповідач звернув увагу на головне завдання, перед яким стоїть сьогоднішня молодь, а саме, перебрання проводу в нашому суспільстві. Він зазначив, що мудрий господар валить стару хату лише тоді, коли побудує нову. З огляду на обмежений час, дискусії були перенесені на наступний день нарад.

Другий день нарад почався вибором резолюційної комісії та доповіддю Миколи Шлемкевича: „Розвиток політично ідеологічних концепцій в Західній Україні". На початку доповіді прелеґент звернув увагу на те, що розглядати ідеологічні проблеми в одній лише частині України тяжко, з огляду на те, що вони розвивались, не дивлячись на всі вікові заслони, під взаємними впливами. Центральною проблемою доповіді була проблема провідної верстви в українському суспільстві, як в історичному так і сучасному сенсі, та ідеологічного ґрунту, на якому така верства формувалась. Прелеґент зазначив, що на зміну провідним клясам вчорашнього дня, які переважно були верствами матеріяльних багатств (землевласники і т. д.) приходить провідна верства інтелектуалістів — інтеліґенції, які керують практично всіма проявами людського життя. В українському житті ні пролетаріят Винниченка, ні поміщики Липинського, ні пів-інтелеґенти Донцова не могли витворити провідної верстви, яка стояла б на висоті своїх завдань. Сучасне суспільство вимагає знань і освіти від провідної верстви, а такі дані посідає лише інтеліґенція і тому боротьба за українську провідну верству є насамперед боротьба за укр. інтеліґенцію, свідому своїх завдань. Торкаючись практичних завдань молоді сьогодні, доповідач твердив, що майбутність українського народу лежить в руках молоді, яка повинна всесторонньо приготуватись до великих завдань, які її чекають.

В дискусії взяли участь д-р Кушніренко, п. Вілинський, п. Голуб, п. Шаєнко, п. Лисий, п. Гурський, П. Косий і інші.

Д-р Кушніренко звернув увагу, що ОДУМ, присвячуючи так багато уваги ідеологічним справам, повинен звернути також більше уваги справам організаційним, так як в житті організацій ці справи є не менш важні. П. Вілинський звернув увагу на потребу точнішого окреслення, яка саме інтеліґенція може бути провідною верствою суспільства. П. Гурський звернув увагу на потребу сильнішого підкреслення засад християнської моралі й етики в практичній виховній роботі ОДУМ. Дискутуючи справи заторкнуті в першій доповіді, п. Лисий твердив, що концепція загального культурництва не може бути задовільною концепцією для ОДУМ-івської молоді, батьки якої вже давно пережили просвітянщину. Сьогоднішня молодь шукає конкретних відповідей на багато життєвих питань, стремить до зрозуміння життєвих процесів і бажає творчо в них включитись та свідомо формувати своє і свого суспільства майбутнє. Обивательство середньої кляси для нашої молоді не є ідеалом.

На закінчення З'їзду голова місцевої філії УКК п. Леськів вітав молодь та висловив декілька думок з власного досвіду про завдання української молоді в Америці.

Голова президії Ігор Лисий, закриваючи З'їзд, зробив підсумки пророблено́ї праці і зазначив, що цей З'їзд був початком, а не кінцем такого типу активности ОДУМ.

О. Руслан.

КИТАЙ ЧИ ХІНИ?

(Закінчення зі стор. 2)

же багато. Яблунь же ніде в Прибайкальщині, навіть диких, немає.

Цікавим буде також згадати, що чай у Хінах, як і в Японії, роблять з листя дерева, яке має ботанічну назву — камелії. Там є кілька різних порід чайного дерева, але японська порода досить висока, коли росте на волі. Квіти його маленькі, але без запаху, біленькі й швидко спадають. В Хінах усі породи цього дерева називають одним ім'ям, хоч воно є різне залежно від місцевости. Так, в м. Амой його називають „тей", в Кантоні та Пекіні „ча", в Шанґаї „дзо" в провінції Фукіенґ — „та". Европейські народи також вживають різних назв: англійці — „ті", португальці та москалі „ча", еспанці — „те" або „тай" і італійці — „те" або „ча".

Поруч з назвою Хіни, у нас часто викликають здивовання такі назви, як Татарська протока, що відділяє Приморщину Зеленої України від о. Сахаліна. Ця назва не має нічого спільного з назвою народу — татар, що живе над Волгою-Ідель або біля Уралу.

Назва „Татарська протока" походить від старовинної назви народів, що жили й живуть у східньо-центральній частині Азії, себто сучасної Прибайкальщини, Монголії та Манджурії. Хінці називали ці народи, зокрема манджурів, та-та-ер. А що вони не вимовляють звуку „р", ця назва, в популярній мові звучить, як „татз" або „татзь", якою москалі перекрутивши на „тази" — називають тубільців що мешкають у Приморщині.

Европейські мандрівники словом „тартар" називали всі народи, які жили на просторах від Уралу-Каспійського моря аж до Манджурії. Автор однієї совєтської географічної праці дивується, що є „така дурна назва — Татарська протока, коли кожний знає, що там татари не живуть." Так цей географ знає історію своєї країни!

Микола Понеділок

В ЗАГСІ

В Первомайському районі є аж три села з назвами „Гнилиці". Щоб якось їх таки розрізнити між собою, партійний комітет району двом селам трохи змінив назву, а саме — „Червоні гнилиці" і „Радянські гнилиці", третє ж село лишилося з старою назвою існувати.

Тож в селі „Червоні гнилиці", на розі вулиць Жовтневої і Шампанської стоїть цегляний облуплений будинок з вивіскою — „ЗАГС — запис актів громадянського стану". Перед будинком величезна зашерхла калюжа — метрів чотири в довжину і два в ширину. За калюжею встромлено друк з написом: „Не переплигувати — глибоко. Управа колгоспу".

В середині будинку, у великій кімнаті зібралося декілька осіб, поставали по звичці в чергу і чекають, коли начальник їх буде приймати. Начальник же за столом, видко на похмілля, схилився перед мискою квашених яблук і вплітає їх. За його спиною, на стіні висить об'ява:

„Реєстрація народження,
смерти,
розлуки,
одруження
й інших нещасливих
випадків".

Нарешті яблука кінчилися. Черга пожвавішала. Начальник взяв ручку, відкоркував чорнильницю і зазирнув до неї.. Тоді закалатав...

— Гріша, — закликав він до інших дверей, — не бачиш, що чорнило замерзло! Візьми і розігрій на плитці. Та швидше, не затримуй мені реґістрацію!

Гріша мовчки взяв чорнильницю, кинув оком на командира, мовляв, щоб ти луснув, і вийшов. Начальник зі скуки, а може від того, щоб не марнувати часу, почав великим пальцем правої руки чистити ліву ніздрю. Аж так появляється Гріша, без чорнильниці, хоч, правда, заляпаний чорнилом.

— Що, Гріша, розлив?! Я так і знав!

— Аби розлив — то ще півбіди. На вогні лопнула. Поставив, а вона, як бомба гахнула.

— Дурень! Я кожного дня розігрівав — і не лопалась, а в тебе як бомба гахнула. Хіба тобі з делікатними речами поводитись. Варвар! Іди... Чекай. Збігай до мене додому і принеси ще квашених яблук. Але хутко, одна нога тут — друга там. Чуєш!

Гріша щось нечленороздільне промимрив і зник. Начальник взяв олівець і оглянув чергу.

— Хто перший реєструватися, підходьте.

Підтанцювала бабуся років вісімдесять. Раз-по-раз витирає хусткою то очі то ніс.

— Ваше прізвище, громадянко?

— Та яка я вам громадянка. Баба Килина Горошок.

— Ну-ну, добре. То де ж ваш, Килино Горошок, жених? Що ви одні прийшли реєструватися.

— Який жених!?

— О, то ви не одружуватись прийшли.

Баба — очима на людей, потім на начальника.

— Що ти, від горілки ще не опам'ятався!

— Ну, ви не дуже, не підвищуйте голос. Не забувайте — це державна установа. То з чим же ви прийшли — може народили щось?

— Ти здурів, начальнику! В сімдесять сім років не збираюся родити. Ти ліпше проснися, коли реєструєш.

— А ви не вказуйте мені, що робити. На курсах вчився цьому ділу. Подумаєш, образилася, що я запитав про народження. Як на те пішло, то я вам скажу — як совєтська влада накаже вам родити, то й роки не поможуть — народите.

—Не діждете!

— Побачите. Ліпше не сердьте мене. Кажіть, що хочете реєструвати?

— Внучку, царство їй небесне. Вчора померла.

— Від якої хвороби?

— До недоживленої дитини всякі хвороби чіпляються. Недоїдало воно, молоко рідко коли бачило, схиріло та й відійшло...

Начальник припинив працювати в ніздрях.

— То кажете, що внучка від недоїдання теє...

— Від недоїдання... Правда...

— Не може бути, громадянко. Лікарську посвідку маєте?

Баба розв'язала вузлик на кінці хустки і подала зібганий папірець.

— Ну подумайте, — перебігши очима папірець, обурився начальник. Що ж ви оговорюєте совєтську владу, громадянко! Лікар же ствердив, що ваша внучка від ожиріння померла. Занадто сита була!

— Сита, одні ребра блищали. Щоб ворогам нашим така ситість повіки.

— А ви прилюдно владу нашу совєтську не проклинайте.

— Та я свою не проклинаю, а капіталістів.

— Капіталістів можете. Ідіть, бабо, з вами вже полагоджено. Хто слідуючий?

До столу, взявшись за руки, підступають двоє молодят. Обоє по-святковому одягнені. Вона в газовій косинці, в кожусі і в туфликах без панчіх. На ногах виступили сироти, ніс посинів, а косинка від морозу, мов накрохмалена стала.

Він в шапці з одним вухом, в білій фуфайці з чорними латками і в штанях, шворкою підперезаних.

— Ви з якою справою?

— Хочемо одружитися.

— Трохи зачекайте... Я зараз з мертвими кінчу, тоді почну з одруженням. Хто серед вас, громадяни, мертвий, підходьте!

Приступила молодиця з дитиною.

— Хто у вас помер?

— Чоловік.

— Коли?

— Вчора вночі.

— Від якої хвороби?

— Та як вам сказати... Арештували його.

Начальник випустив олівець з рук.

— Громадянко, ми реєструємо мертвих, а не арештованих. Як я буду реєструвати арештованих, то в мене паперу не вистачить. Я реєструю лише нормальну смерть. Розумієте?

— Розумію. А хто ж ненормальну реєструє? Хто поміч мені дасть?..

— Партійний комітет. Вам туди треба звертатися.

— А де ж той комітет міститься?

— Пройдете на вулиці три калюжі, буде білий будинок, на стіні великими буквами нецензурне слово написано. Ото буде комітет. Ви грамотні? Прочитайте. Ну й добре! Хто слідуючий зі смертю? Нема. Починаємо...

Начальника перебиває Гріша. В задубілих руках несе мокрий картуз. В картузі квашені яблука.

— Нате, рук не чую від дурних яблук.

— Не псуй хоч ти мені настрій. Іди в ту кімнату, до плитки, та грійся. Ага, стій, що ти там на плитці вариш, що у мене від того запаху в носі шпигає?

— Нічого не варю. Сушу онучі.

— Зараз же зміни! Зіпсував всю атмосферу онучами. Отже, починаємо одруження. Хто хоче дружитися — милості просимо.

Він — в фуфайці, вона — в кожусі — приблизилися.

— Прізвище жениха і нареченої?

— Василь Дуб і Марія Грива.

— Дітей ще не маєте?

— Яких дітей?! Ми ж ось тільки одружуємося. Думайте!

— Та я думаю. А ви відповідайте. Он вчора Ната Гонивітер одружилася, а сьогодні вже дитину має. Отож я вас і питаю — не маєте дітей?

— Не маємо.

— То не журіться — матимете. Вітаю вас з одруженням. З реєстрацією. Бажаю вам жити на користь радянської батьківщини. Тепер зачекайте, ми в честь вашого одруження щось гарного вам проспіваємо. Гріша, накрути патефон, молодят вітаємо!

Вбіг Гріша — мабуть перезувався, бо на одній нозі черевик, на другій онуча.

— Яку пластинку, — звернувся начальник до молодят, — ви хочете почути в цю вашу урочисту хвилину?

Василь і Марія замислились. Згодом Марія ніяково:

— Знаєте, в нас церкви нема, не можем вінчатися, може б нам заграли пластинку „Лікуй, Ісаіє".

— Лікуй, Ісаіє?!! Нема такої. Гріша, які пластинки є там для урочистих випадків?

— Та є декілька. Ось похоронний марш маю...

— Для одруження не підходить. Далі що...

— „Коли розлучаються двоє"...

— Це для розлуки, а не одруження. Далі?

— Є ще „Катюша". Але надбита.

— Оце якраз підходить. Грай для молодят „Катюшу".

Прослухавши, молодята пішли.

— Хто слідуючий?

— Мабуть я, — засоромлено озвалася жінка.

— Що ви так почервоніли, громадянко? Що у вас таке?

— Дочка народилася.

— Від законного реєстрованого шлюбу чи безбатченко?

— Як безбатченко. Ви здуріли?

— Що ви мене ображуєте, громадянко! Я до вас по-інтеліґентному, а ви грубіяните. Одійдіть, в останню чергу вас полагоджу. Хто далі?

Начальник загсу спересердя доїдав квашені яблука...

Втомився.

З ДІЯЛЬНОСТІ У. Н. РАДИ

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ ДО ЗАХІДНІХ УЧАСНИКІВ ЖЕНЕВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Керівник Ресорту Закордонних Справ ВО УНРади, п. Микола Лівицький, підписав, разом з представниками т. зв. сателітних держав, телеграму, висланy дня 30-го квітня 1954 р. до Женеви державним секретарям Велико - Британії та ЗДА й міністрові закордонних справ Франції. Телеграма має такий зміст:

„Підписані представники в Европі середньо - европейських і східньо - европейських країн дозволяють собі переслати Вашій Ексцеленції наступні зауваження:

1. Совєтські провідники вважають Европу й Азію за одну політичну цілість. Ідучи до своїх імперіялістичних і напасницьких цілей, совєтська Росія використовує по черзі проблеми різних частин світу. Добра воля Західніх демократій і їх бажання зменшити міжнароднє напруження шляхом переговорів можуть бути використані комуністами для підривної мети.

2. Тільки відступ совєтської Росії за межі її власних кордонів та визволення всіх поневолених комунізмом націй можуть забезпечити справедливий і тривалий мир. Лише тоді буде покладено край совєтському й комуністичному пануванню в центральній і східній Европі та в східній Азії. Наслідком цього панування є поневолення мільйонів людей та жахливий визиск величезних людських, господарських і воєнних засобів уярмлених народів.

3. В міру зростання озброєння і воєнного потенціялу контрольованого Совєтами бльоку, стає все тяжче одержати від них поступки, необхідні для утримання миру. Продовження нинішньої міжнародньої ситуації є саме по собі перемогою совєтської тактики. Цей стан речей зміцнює совєтське панування над уярмленими націями і полегшує проникнення комунізму до західнього світу. А це в свою чергу збільшує загрозу третьої світової війни".

Телеграму підписали: Микола Абрамчік, Президент Національної Ради Білоруської Народньої Республіки в екзилі; Микола Доланчев, член Болгарської Національної Ради „Вільна й Незалежна Болгарія"; Ярослав Странски, кол. міністер освіти Чехо - Словаччини; А. Уляйи - Ревічки, член і представник на Велико - Британію Угорської Національної Ради; Станіслав Яніковскі, керівник міністерства закордонних справ польського екзильного уряду; Микола Лівицький, керівник ресорту закордонних справ Виконавчого Органу Української Національної Ради; Слободан Йованович, голова Юґовлавського Національного Комітету, колишній прем'єр - міністер юґославського уряду національної єдности.

СПИСОК

Жертводавців з Гартфорду на Фонд Купна Пластової Оселі в Іст Четгем за час від 5. II. 1953 до 15, V, 1954 р.

По $50: Андрусів Френк.

По $25: Баландюк Галина і Теофіль, Грицина Василь, Лучкань Володимир, Солук Мирослава, Скочдопполь Роман і Ірина, У.К.К. Гартфорд.

По $20: Вічковський Теодор, Гадзевич Богдан, Жевко Юрій і Ольга, Кебуз Володимир і Стефанія, Мерещак Володимир, Мединський Микола, Тесля Анна, Чернига Іван.

По $15: Валко Стефанія, Дутка Володимир, Козак Богдан, Кузьма Михайло.

По $10: Вандера Осип, Бойчук Степан, Гарасимів Степан, Гринь Іванна, Дутка Петро, Ємонович Петро, Захарієвич Микола, Кузьма Орест, Красій Гнат, Коваль Лев, Кукіль Теодор, Логуш Ярромир, Мулицкий Микола, Олексяк Галина, Платон Володимир, Перцак Степан, Романишин Роман, Соболь Роман, Стефанів Максим, Саляк Володимир, Скибіцький Теодор, Саган Іван, Червінський Михайло, Чубатий Роман, Чорняк Євгенія і Ірина, Яніошевський Григорій.

По $8: Грунтовський Василь.

По $5: Вундзяк Теодора, Василенко Володимир, Веселий Василь, Гладун Осип, Гомотюк Євстахій, Держицький Ілько, Зарічний Нестор, Іванців Володимир, Крижановський Юліян, Маркопольський Віктор, Мельник Пилип, Олексишин Анна, Олексів Іван, Охрім Осип, Петрицький Михайло, Полянський Микола, Панахид Ілля, Похмурський Михайло, Пришляк Олександер, Сторожук Григорій, Соломяний Михайло, Сович Григорій, Теслюк Володимира, Червінська Ольга, Чайковський Степан, Шподарунок Василь, Яніошевський Андрій.

По $3: Зень Микола, Цох Емануїл.

По $2: Заско Гаврило, Кожух Йосиф, Мельник Павло, Мельник Михайло, Платош Петро, Пясек Марія, Сокольська Анна, Селеман Іван, Тростянецький Ярослав, Шкірка Іван.

По $1: Васильчук Євген, Василькiв, Гнатюк Іван.

З огляду на це, що у виданій Управою Пл. Оселі в Іст Четгем „Однодінці" поміщені були збурні суми жертводавців — на проханиия „Пласт-Приюту" в Гартфорді поміщуємо повищий список.

Управа Пластової Оселі в Іст Четгам.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори 117 відд. „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, 19. червня, в домівці при 33 Е. 7-а вул., о год. 8-ій веч. Для всіх членів явка обов'язкова. — С. Кучма, предс.; В. Калина, фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, відд. 70, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в середу 16 червня в У. Н. Домі при Фліт вул., о год. 7.30 вечорі. Кожний член повинен прийти на збори і заплатити свою вкладку. Буде роздача дивіденди. Довгучі члени хай не затягають довгу по кілька місяців і на цих зборах вирівняють свої вкладки, інакше будуть суспендовані. — ЗаУряд: П. Костик, предс.; Ів. Патуляк, кас.; В. Кушнір, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — С-во. Любов відд. 37, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членкинь, що піврічні збори відбудуться в четвер, 17-го червня, в залі У.Н.Дому, о год. 7-ій веч. Уряд здасть звіт за 6 місяців, а делегатка здасть звіт з 23. Конвенції УНСоюзу. Буде роздача дивіденд, тому присутність всіх обов'язкова. — А. Пограничка, предс.; Анна Гнатюк, фін. секр. і делегатка; М. Процак, кас.; М. Полевчак, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 156, повідомляє своїх членів, що піврічні збори будуть в п'ятницю, 18-го червня, о год. 8:30 веч., в Громадськім домі. Делегати здадуть звіт з конвенції і буде справа пікніку, тому присутність всіх членів обов'язкова. — В. Новак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. І. Франка відд. 83, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться в суботу, 19-го червня, о год. 7. веч., в домі Т-ва УАГорожан, 847 Норт Френклин вул. Просимо членів прибути на збори, на яких діставете свої дивіденди, а делегати здадуть звіт з 23. Конвенції УНСоюзу. Довгуючих членів напоминається вирівняти належитість. — С. Чорномаз, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Б-ва св. о. Николая відд. 106, відбудуться в неділю, 20-го червня, в Домі Відділів УНСоюзу, 843 N. Western Ave., о год. 12-ій вполудне. Просимо усіх членів і членкинь прибути, заплатити свої вкладки, забрати свої чеки дивіденди. Повідомляємо, що в гарячі місяці: липень — серпень і вересень вкладки будемо збирати тільки 2 рази, а саме 2-га і 3-та неділя в місяці. — Н. Гуль, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ. відд. 170, повідомляє, що збори відбудуться у неділю, 20-го червня в У.Н. Домі 183 Fleet St. Проситься всіх членів громадно прибути, вирівняти свої вкладки в противнім разі будуть суспендовані. — П. Мелен, предс.-кас.; І. Грабар, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

✝

Посмертна Згадка

ДМИТРО ХОМКО, член Т-ва А. Бончевського відділ 10 У. Н. Союзу в Ансонії, Конн., помер 18-го травня 1954 р., в 62 р. життя. Покійний був родом з села Завой, пов. Сянік, Галичина. Полишив в смутку дружину, 3 синів і 1 дочку. Похорон відбувся 21. травня з дому жалоби до церкви св. Петра і Павла при участі Родини, Знайомих і Членів відділу на цвинтар св. Петра і Павла в Дербі, Конн. — В. И. П.!

В. Глива, секр.

✝

Ділимося сумною вісткою, що дня 26-го травня 1954 р., згинув трагічною смертю на 26 році життя

МИКОЛА ДЖУС
сарджент 45 Дивізії в Кореї.

Похорон відбудеться в 24 годин після прибуття тлінних останків до Бінгемптон, Н. Й. з церкви оо. Василіян, 2 Голленд Стріт. Тіло в дорозі з Кореї до ЗДА.

Товаришів, Приятелів і Знайомих просимо взяти участь у відданню Йому останньої прислуги.

ОСИП ДЖУС, брат,
18 Ляке Аве., Бінгамптон, Н. И.
ІЛЬКО КУЛИК, кузин,
ДРУЗІ.

✝

Ділимося сумною вісткою, що надійшла з Рідної України, що в листопаді 1951-го року на 66-му році життя відійшов до Небесної Батьківщини Наш Найдорожчий Батько

ПЕТРО ЧЕКАЛЮК

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА буде відслужена В ДНІ 19-го ЧЕРВНЯ 1954 Р., о год. 10:15 в Українській Православній Церкві св. Володимира при 334 Схід 14-та вул. в Ню Йорку, Н. Й.

Цією дорогою повідомляємо про горе наше всіх своїх Односельчан, Приятелів та Знайомих поза Україною.

Спи солодко, Улюблений Батьку!
Хай Рідна Земля, в якій Ти спочив на віки, буде для Тебе легкою!

о. ВАСИЛЬ ЧЕКАЛЮК, син
з Дружиною АННОЮ.

ТАРЗАН, ч. 3291. Злікідований

"DO WHAT YOU WISH WITH THE CATHANEAN!" NEMONE CRIED. "ONLY COME TO ME, MY TARZAN! I THOUGHT THE LION WOULD KILL YOU!"

"UNTIL FURTHER ORDERS, EROT," NEMONE COMMANDED ICILY, "YOU WILL CONFINE YOURSELF TO YOUR QUARTERS. I DO NOT WISH TO SEE YOU AGAIN!"

AT NEMONE'S WORDS, EROT REALIZED HIS INFLUENCE WAS DEFINITELY ENDED AND HE RECALLED THE FATE OF OTHER ROYAL FAVORITES.

AS THE FALLEN FAVORITE CAME FROM THE ANTEROOM, HE REMEMBERED TOMOS' ADVICE: "GAIN TARZAN'S FRIENDSHIP--ARRANGE A 'GRAND HUNT'--I WILL FURNISH THE LIONS!"

— Робіть, що хочете, з катанеанцем! — закричала Немона, — тільки ходіть до мене, мій Тарзане! Я гадала, що лев вас заб'є.

Після цих слів Немони Ерот побачив, що його вплив рішуче скінчився, і він пригадав собі долю інших королівських фаворитів.

— Ероте! Аж до дальшого наказу, — холодно наказала Немона, — ви будете ув'язнені в вашому помешканні. Я не хочу вас більше бачити!
Виходячи з передпокою,

усунений улюбленець пригадав собі пораду Томоса: — Здобудьте Тарзанову приязнь... Влаштуйте великі лови... Я вже подбаю про левів!